Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol Cymru
National Music Service Wales

Newyddlen #4 Mawrth / Ebrill 2024

Partneriaethau

Mae gweithio mewn partneriaeth gyda amryw ddarparwyr addysg gerddoriaeth led led Cymru yn un o flaenoriaethau y Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol.

Mae'n allweddol ein bod yn meithrin a datblygu ein perthynas gyda partneriaid lleol, rhanbarthol a chenedlaethol gan gyd-weithio gydag amrediad o grwpiau cerddoriaeth cymunedol, sefydliadau ieuenctid lleol, bandiau pres a chorau - yn ogystal â sefydliadau cenedlaethol, awdurdodau lleol, partneriaethau cymdeithasol a llawer mwy. Yn y newyddlen hwn ein bwriad ydy rhoi blas i chi o ran o'r gwaith sydd eisoes ar droed gyda rhai o'n partneriaid.

MALDWYN 2024
EISTEDDFOD GENEDLAETHOL YR URDD

Mynediad am ddim at draciau ymarfer Eisteddfod yr Urdd

Mewn cydweithrediad â **Charanga Cymru** ac **Eisteddfod yr Urdd** fe gyhoeddodd **Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol Cymru** ddatblygiad newydd, fydd yn agor y drws i fwy o blant Cymru fedru cymryd rhan ym mhrifwyl plant ac ieuenctid Cymru. Fel rhan o'r bartneriaeth newydd – y cyntaf o'i math rhwng GCC Cymru ac Eisteddfod yr Urdd – cafodd traciau ymarfer ar gyfer darnau gosod yn y categorïau canu Blwyddyn 6 ac iau Eisteddfod Sir Drefaldwyn 2024 eu cyhoeddi ar blatfform ar-lein Charanga Cymru.

Y nod yw cynyddu'r cyfle i blant ddysgu ac ymarfer y darnau gosod wrth roi cyfle i fwy o bobl ifanc a'u hathrawon gymryd rhan yng ngŵyl ddiwylliannol ieuenctid fwyaf Cymru. Yn ogystal â'r traciau ymarfer, gall plant ddefnyddio YuStudio, gweithfan sain ddigidol Charanga (DAW), i gefnogi eu ceisiadau yng nghategorïau Cyfansoddi Cerddoriaeth yr ŵyl. Bydd y traciau ymarfer yn helpu tiwtoriaid ac yn rhoi cyfle cyfartal i bawb.

Mae GCC Cymru ac Eisteddfod yr Urdd hefyd yn bwriadu ychwanegu at y cynnig dros y blynyddoedd nesaf. Ar ôl Eisteddfod Urdd Maldwyn 2024, bydd y traciau yn parhau ar gael i bob ysgol sy'n defnyddio Charanga Cymru i gefnogi eu haddysg gerddoriaeth o ddydd i ddydd. Platfform cerdd digidol yw Charanga Cymru sydd wedi bod ar gael am ddim i holl ysgolion Cymru ers mis Hydref 2022, diolch i fuddsoddiad gan y Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol. Hyd yn hyn, mae dros 1,000 o ysgolion wedi mewngofnodi i'w cyfrifon, ac mae gan fwy na 3,100 o athrawon yn yr ysgolion hynny eu cyswllt personol eu hunain i'r platfform.

Roedd yr ymateb yn arbennig, gyda rhieni, athrawon a thiwtoriaid yn dweud bod yr adnodd yn mynd i fod o gymorth enfawr iddyn nhw. Mae rhai ysgolion wedi penderfynu cystadlu eleni am fod ganddyn nhw'r adnodd yma I ymarfer – gyda rhai yn cystadlu am y tro cyntaf erioed. Pob hwyl i bawb fydd yn cystadlu yn yr Eisteddfodau Cylch a Sir dros yr wythnosau nesaf!

Ariennir gan **Lywodraeth Cymru**
Funded by **Welsh Government**
CLILC WLGA

Cwrs hyfforddi ar weithio'n gynhwysol drwy gerddoriaeth

Mae elusen **Music Masters**, mewn partneriaeth newydd gyda Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol Cymru, wedi datblygu 'modiwlau' hyfforddi pwrpasol i rymuso a chodi hyder athrawon cerdd yng Nghymru.

Cwrs hyfforddi peilot oedd Grymuso Addysgwyr, a gafodd ei ddatblygu mewn ymateb i agweddau ar gynhwysiant, cydraddoldeb ac amrywiaeth a drafodwyd yn y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Addysg Cerddoriaeth (Cymru), ac fel dimensiwn penodol i Gymru o raglen TAR Meistr Cerddoriaeth, Musicians of Change, y flwyddyn academaidd hon. Gan ddefnyddio arweinyddiaeth cwrs Katrina Damigos, Musicians of Change, ac ymchwil a phrofiad Dr Beth Pickard o Brifysgol De Cymru mewn astudiaethau anabledd critigol ac addysg gerddoriaeth gynhwysol, roedd y modiwl hyfforddi cyntaf yn canolbwyntio ar gynyddu dealltwriaeth addysgwyr cerdd ar sut i weithio'n gwbl gynhwysol.

Cynhaliwyd digwyddiad ymgynghori ym mis Rhagfyr 2023 gyda'r cerddorion anabl Ellen Davies, Gareth Churchill, Siobhan Clough a Rebecca Jolliffe, er mwyn llywio ffocws yr hyfforddiant. Gyda'u mewnwelediad a'u harbenigedd, cafodd rhaglen o theori, athroniaeth, gweithgareddau a myfyrdodau ei rannu gyda thiwtoriaid y gwasanaeth cerddoriaeth a chydweithwyr addysg gerddorol ehangach dros ddau ddiwrnod yng Nghanolfan Fwyd Bodnant yng Nghonwy ym mis Ionawr 2024. Uchafbwynt yr hyfforddiant oedd trafodaeth banel, lle rhannodd **Rebecca Jolliffe** a **Right Keys** eu profiadau byw, ac ymateb i bwyntiau trafod wedi'u llywio gan y Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Addysg Cerddoriaeth ac ymchwil gyfoes i brofiadau cerddorion anabl. Rhannodd **Alex Lupo** ei brofiad byw a phroffesiynol ar draws ystod eang o gyd-destunau i ddarparu adnoddau a strategaethau creadigol a chyffrous i fynychwyr ar gyfer datblygu cynhwysedd eu darpariaeth.

Cafwyd ymateb gwych i'r cwrs, gyda phobl un yn nodi bod eu hyder yn eu gallu i ddatblygu darpariaeth i blant a phobl ifanc sydd ag anghenion dysgu ychwanegol wedi cynyddu yn sgil y sesiynnau. Dywedodd un bod y cwrs yn "llawn gwybodaeth defnyddiol", tra bod un arall wedi profi "amser gwerthfawr gyda grwp o gerddorion gwych.

Mae Music Masters nawr yn cefnogi nifer o'r cyfranogwyr trwy eu cynllunio. Bydd rhestr adnoddau yn cyd-fynd â'r hyfforddiant, wedi'i lywio a'i ysgrifennu gan gerddorion Cymraeg, anabl. Bydd cwrs deuddydd arall y modiwl hwn yn cael ei gynnal yng nghanolfan YMa Pontypridd ar Fawrth 4 & 5 2024, lle bydd Ruth Montgomery, Right Keys Only, Gareth Churchill a Rhian Davies yn rhannu eu harbenigedd gyda chynrychiolwyr yn Ne Cymru. Mae'r cwrs yn agored i unrhyw addysgwr yng Nghymru. Os hoffech chi fynychu'r cwrs, anfonwch neges at postgcc@wlga.gov.uk.

Cerddorfa Agored / Open Orchestra

Cerddorfeydd Agored yw'r gymuned fwyaf o ensemblau cynhwysol yn y DU ac mae'n cefnogi cyflwyno'r Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Addysg Cerddoriaeth yng Nghymru.

Mewn partneriaeth â'r Gwasanaethau Cerdd lleol ac ysgolion arbennig, mae ein rhaglen arloesol yn gwneud dysgu offeryn a chwarae gydag eraill yn annibynnol, yn fynegiannol ac mewn amser go iawn sy'n hygyrch i bob myfyriwr anabl 8-18 oed. Am fwy o wybodaeth ar sut i gychwyn eich Cerddorfa Agored eich hun, ewch i'n gwefan www.openorchestras.org

Cofrestru yn agor ar 01 Mawrth 2024.

Celfyddydau Cenedlaethol Ieuenctid Cymru

Mae'n tri uwch aelod o **Fand Pres Cenedlaethol Ieuenctid Cymru** (BPCIC) wedi cael eu dewis i gynrychioli Cymru yn y Band Pres Ieuenctid Ewropeaidd (EYBB) blynyddol eleni.

Bydd Alice Tracey o Abertawe, Erin Maloney o Ynys Môn, a Patrick Miller o Gasnewydd (sydd wedi bod yn aelodau o'r CCIC ers 2019) yn teithio i Palanga, Lithwania ddiwedd mis Ebrill. Yn ogystal â chynrychioli BPCIC, bydd Alice a Patrick hefyd yn cynrychioli Band Pres Llwyncoed ac Erin yn cynrychioli Band Flowers.

Er bod y tri bellach yn fyfyrwyr yng **Ngholeg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru**, mae'r tri wedi profi llwybrau cerddorol gyda'u Gwasanethau Cerdd sirol a gyda'u bandiau pres lleol – Erin gyda Band Pres Biwmares, Alice gyda Gwasanaeth Cerdd Gorllewin Morgannwg, ac roedd Patrick yn aelod o Fand Pres Bwrdeistref Casnewydd.

Bydd amser y tri gyda Band Pres Ieuenctid Ewrop yn dod i ben gyda chyfres o gyngherddau'n cael eu cynnal yn ystod wythnos gyntaf mis Mai.

Yn ystod yr un wythnos bydd nifer fawr o bobl ifanc o fanciau pres led-led Cymru hefyd yn teithio i Lithwania i gystadlu yng nghystadleuaeth Band Pres Ewrop. Y gystadleuaeth hon ydy un o'r gwobrau mwyaf yng nghalendr y Bandiau Pres. Ry'n ni'n dymuno'n dda iawn iddyn nhw i gyd!

Ariennir gan Lywodraeth Cymru
Funded by Welsh Government
CLlLC WLGA

Cyfweliad Llio

Yn ein newyddlen ry'n ni am roi'r cyfle i chi ddod i nabod rhai sy'n ymwneud âg addysg gerdd yng Nghymru. Mae Eisteddfod yr Urdd a Gwasanaeth Cerdd Cymru wedi cyhoeddi partneriaeth i osod traciau ymarfer ar gyfer darnau gosod yn y categorïau canu am ddim i ysgolion Cymru ar blatfform ar-lein Charanga Cymru. Y tro hwn, ry'n ni am siarad gyda Llio Maddocks o'r Urdd.

Enw: Llio Maddocks
Swydd: Cyfarwyddwr y Celfyddydau, Urdd Gobaith Cymru.

1
Ble gawsoch chi eich magu?
Ges i fy magu yn Llan Ffestiniog, wrth droed y Moelwynion. Dwi'n gweld y mynyddoedd a'r môr o fy stafell wely wreiddiol, felly mae rheiny yn sicr wedi fy helpu i fod yn berson creadigol! Ro'n i'n byw tafliad carreg o Afon Cynfal, sydd wedi ei wreiddio yn straeon y Mabinogi, felly mae dweud straeon drwy'r celfyddydau wastad wedi bod yn ran ohona i. Ond erbyn hyn dwi'n byw yng Nghaerdydd a dwi wrth fy modd yno – mae 'na gymaint i'w wneud, a lot o waith cyffrous yn dod o'r ddinas ar hyn o bryd! Mae'n neis gallu piciad i'r theatr neu i gig, ac mae popeth ar stepan y drws.

2
Ydych chi'n cofio eich profiad cerddorol cyntaf chi?
Mae'n siŵr mai canu yn Eisteddfod Cylch Ffestiniog oedd fy mhrofiad cerddorol cyntaf i. Dyna lwcus ydyn ni yma yng Nghymru o gael traddodiad o ganu o flaen cynulleidfa. Ro'n i wastad yn teimlo'n saff ar lwyfan Steddfod, boed hynny gyda'r Urdd neu mewn Eisteddfodau lleol. Ac roedd gen i athro cerdd ffantastig yn y Moelwyn – Owain Arwel Davies – oedd yn gwneud cerddoriaeth yn hwyl drwy chwarae'r trombôn i ni. Mae athrawon da yn amhrisiadwy yn dydi, ac yn sicr fe wnaeth Arwel (neu Boi Cerdd, fel oedda ni'n ei alw'n annwyl), fy ysbrydoli i arbrofi a chreu synau. Doedd dim rhaid i bopeth swnio'n dda. Cael hwyl drwy gerddoriaeth oedd ei ethos o.

3
Mae'r Urdd newydd gyhoeddi partneriaeth newydd gyda Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol Cymru a Charanga Cymru. Sut fydd plant yn elwa o hwn?
Mae'r bartneriaeth hon mor bwysig i ni, i sicrhau fod pob plentyn yn cael cefnogaeth i ymarfer a mwynhau darnau'r Urdd. Nid pawb sydd â phiano yn y tŷ, ond mae cael traciau ar gael am ddim yn gallu cefnogi pob plentyn sydd eisiau rhoi tro arni i fynd amdani! Gobeithio y bydd yn adnodd defnyddiol i athrawon a hyfforddwyr hefyd, ac eu bod hwythau yn gallu annog eu disgyblion i fod yn ddewr. 'Da ni'n awyddus i dyfu ar y bartneriaeth hon i sicrhau bod pob plentyn yng Nghymru yn cael y cyfle a'r profiad o fod ar lwyfan yr Eisteddfod, neu i fwynhau drwy gerddoriaeth. Achos dyna sy'n bwysig – y cymryd rhan.

4
Ry'ch chi'n paratoi ar gyfer Eisteddfod yr Urdd Maldwyn 2024 ym mis Mai. Sut allwch chi berswadio rhywun sydd erioed wedi bod i'r Eisteddfod i ddod am ddiwrnod?
Does 'na unman fel Eisteddfod yr Urdd. Mae gwylio plant a phobl ifanc yn rhedeg o un Pafiliwn i'r llall yn wefr yn ei hun; mae Eisteddfod yr Urdd yn ddathliad ac yn uchafbwynt ar ôl misoedd o ymarfer, ac mae'n fraint bod cymaint o gystadleuwyr yn cymryd rhan. Dwi wrth fy modd yn gwylio plant yn camu ar y llwyfan am y tro cyntaf, ac yn teimlo cynhesrwydd y gynulleidfa o'u blaenau. Does dim teimlad tebyg. Ond yn ogystal â'r cystadlu, mae cymaint o gyfleoedd i roi cynnig arni ar y maes, drwy weithdai a digwyddiadau drwy gydol yr wythnos. Mae'n le cwbl saff, ac yn annog miloedd o blant i ddechrau ar eu llwybr celfyddydol. Mae teimlad o gymuned yno, a phawb mor gefnogol o'i gilydd. Mae'n le diogel i deimlo cyffro cerddoriaeth.

5
Beth yw'r gyngerdd orau i chi fod iddo erioed?
Heb os nac oni bai, gwylio Björk yn Bestival yw fy hoff brofiad cerddorol. Mae hi'n arallfydol, ac yn mynd â chi i blaned arall drwy ei llais a'i cherddoriaeth gwbl unigryw. Ond dwi hefyd yn edrych ymlaen i'n cyngherddau yn ystod Eisteddfod yr Urdd – detholiad o sioeau Cwmni Theatr Maldwyn gan y sioe gynradd, a sioe gerdd gyda chaneuon poblogaidd Rhydian Meilir gan y cast uwchradd. Gallai eich sicrhau y bydd rheiny'n berfformiadau i'w cofio, a bydd cannoedd o blant a phobl ifanc Maldwyn yn cael joio morio canu ar lwyfan y Pafiliwn!

Fforwm Agored – Pontio

Cafodd **Fforwm Agored** cyntaf Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol ei gynnal yn Pontio ym Mangor ar 14 Tachwedd 2023. Crëwyd y Fforwm Agored gan y Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol a Fforwm Partneriaeth Cerdd Cymru fel gofod i bobl archwilio pynciau cyfredol mewn addysg cerddoriaeth, clywed am gynnydd y Cynllun Addysg Cerddoriaeth Genedlaethol, rhwydweithio a rhannu cyfleoedd. Thema'r cyfarfod cyntaf hwn oedd llwybrau mewn addysg cerddoriaeth.

Dechreuodd y Fforwm gyda chroeso gan **Osian Gwynn**, Cyfarwyddwr Pontio, a chyflwyniad gan Gydlynydd Datblygu Celfyddydau Pontio, Mared Elliw Huws, yn archwilio peth o'r gwaith prosiect y mae Pontio yn ei wneud gydag ysgolion a phobl ifanc

Wedi'r croeso cynnes, cawsom gyfres o ddiweddariadau gan y gwahanol bartneriaid sy'n cyflwyno'r Cynllun Cenedlaethol ar gyfer Addysg Gerdd yng Nghymru. Rhoddodd Cydlynydd y Gwasanaeth Cerdd Cenedlaethol, **Mari Pritchard**, drosolwg o'r rhaglen ledled Cymru a rhai ystadegau allweddol o'r ddarpariaeth hyd yn hyn. Mae'r holl wasanaethau cerddoriaeth ledled Cymru yn cymryd rhan yn y Cynllun, ac mae 60% o ysgolion wedi profi'r rhaglen Profiadau Cyntaf – rhaglen sy'n darparu 6 wythnos o brofiadau cerddoriaeth am ddim i blant ysgolion cynradd; Mae Charanga Cymru wedi cael ei chyflwyno fel llwyfan cerddoriaeth pwrpasol i athrawon yng Nghymru; Mae ensemblau newydd wedi cael eu cyflwyno ym mhob sir, ac mae'r cynnig digidol hefyd yn cynyddu ledled Cymru. Soniodd Mari hefyd am rai o'r partneriaethau a oedd yn cael eu creu gyda sefydliadau cerddoriaeth ledled Cymru a thu hwnt i gefnogi gwaith y Cynllun Cenedlaethol.

Rhoddodd **Heather Powell**, Cyfarwyddwr Cwmni Cyd-weithredol Cerdd Dinbych a Wrecsam, drosolwg o'r gwaith sy'n digwydd ar draws Gogledd Cymru, gan gynnwys diwrnod hyfforddi ar y cyd i diwtoriaid o bob cornel o'r rhanbarth. Bu Tudur Eames wedyn yn amlinellu'r gwaith a oedd yn cael ei gyflawni drwy Wasanaeth Cerdd Ysgolion Gwynedd a Môn. Dywedodd wrth y gynulleidfa fod nifer y gwersi cerddoriaeth sy'n cael eu cyflwyno mewn ysgolion yn y ddwy sir wedi cynyddu. Clywodd y fforwm hefyd bod partneriaethau cryf yn cael eu hadeiladu ar draws y rhanbarth rhwng ysgolion, yr awdurdod lleol, ac ystod eang o sefydliadau celfyddydol ac artistiaid i gyflwyno cerddoriaeth a'r Cwricwlwm Celfyddydau Mynegiannol ehangach mewn ysgolion.

Cyflwynodd **Tudur Eames** astudiaeth achos o'r gwaith sydd wedi bod yn digwydd mewn ysgolion arbennig ar draws y rhanbarth, a chafodd fideo o'r gwaith sydd wedi bod yn cael ei gynnal yng Nghanolfan Addysg Y Bont yn Llangefni ei dangos i'r gynulleidfa. Roedd y fideo yn dangos taith gerddorol pedwar disgybl o'r ganolfan oedd yn dysgu trombôn, piano a drymiau gyda thiwtoriaid un-i-un. Roedd yn wych gweld maint brwdfrydedd y disgyblion, a faint o gynnydd yr oedden nhw wedi'i wneud mewn cyfnod mor fyr.

Mewn gweithdy dan arweiniad **Alan Thomas Williams**, Swyddog Cyflawniad Tîm Cwricwlwm Caerdydd cafodd prif bwyntiau cwricwlwm y Celfyddydau Mynegiannol eu cyflwyno I'r gynulleidfa. Amlinellodd hefyd y broses o newid sydd ar y gweill ar hyn o bryd o amgylch TGAU. Mae Tîm Cwricwlwm Caerdydd yn cefnogi'r cwricwlwm gyda chynnig o weithgareddau a phrofiadau, gan gysylltu ysgolion, y gwasanaeth cerddoriaeth, a sefydliadau cerddoriaeth ledled Caerdydd gan gynnwys Coleg Cerdd a Drama Frenhinol Cymru, a Chanolfan Mileniwm Cymru.

Yn olaf, cadeiriodd **Tim Rhys-Evans**, Cyfarwyddwr Cerdd Coleg Cerdd a Drama Brenhinol Cymru, drafodaeth banel a oedd yn archwilio llwybrau cerddoriaeth yng Nghymru. Ymunodd y cynhyrchydd cerddoriaeth Endaf Roberts, y delynores Elfair Grug, y cerddor a'r trefnydd Nathan Williams, a'r canwr-gyfansoddwr Eadyth Crawford â'r panel, ac fe amlinellodd pob artist eu taith mewn cerddoriaeth a'r hyn oedd wedi dylanwadu arnynt a'u hysbrydoli. Roedd yn ddiddorol gweld y gwahanol ffyrdd yr oedd pob person wedi eu profi. Yr hyn a oedd yn drawiadol oedd yr ystod o sgiliau yr oedd pob aelod o'r panel wedi'u meistroli er mwyn adeiladu eu gyrfa fel cerddor, gan gynnwys addysgu, rhedeg label recordio, cynhyrchu, a hyrwyddo. Cafwyd trafodaeth eang a oedd yn cynnwys nifer o bynciau: sut nad yw dysgu cerddoriaeth yn yr ysgol bob amser yn iawn i bawb a bod angen i rai pobl ddod o hyd i ffyrdd gwahanol o ymgysylltu â cherddoriaeth; sut i ennyn diddordeb pobl ifanc gyda cherddoriaeth ddigidol nawr bod y feddalwedd honno'n llawer haws ei chyrchu; sut i ddysgu ymwybyddiaeth o fusnes cerddoriaeth; mynediad cyfartal i wahanol offerynnau; sut i adeiladu partneriaethau cryfach gydag Addysg Bellach fel adnodd.

Bydd yr ail Fforwm Agored yn cael ei gynnal yng YMa Pontypridd ar 28 Chwefror 2024.

Ein gwefan

Mae sawl parth newydd wedi agor ar ein gwefan, felly cofiwch fynd i www.gwasanaethcerdd.cymru yn gyson i weld beth sy'n newydd yno. Yno hefyd mae tudalen i ysgolion gofrestru ar gyfer **Charanga Cymru**.

Ry'n ni'n rhannu pob math o newyddion ar ein cyfrifon cymdeithasol, felly chwiliwch amdanon ni ar **Facebook**, **Instagram** ac **X**. Mae ganddon ni sianel YouTube newydd, sydd â fideo o flwyddyn gyffrous gyntaf ein rhaglen waith, Profiadau Cyntaf, a ffilm arbennig o Ganolfan Addysg y Bont, Ynys Môn. Mae lincs i'r holl safleoedd yma ar ein gwefan.